

kor felesége, Ella és a húga eszpresszót nyitott, írja: „ők megeszik a hasznot minyokban és briósokban”. (826) A gúny keményebb változatát többnyire önmaga ellen fordítja. Sárközi Mártának írja 1950-ben: „Tegnap múltam negyvenkilenc éves, most fordultam be életem, írói munkásságom és házasságom jubileumi esztendejébe. S életem, summájának ezt látom: itt volt és nem köllött. Ha majd már a sírfömliratoknál s a »memoárok«-nál tartanak, tartsa számon ezt a lakonikus összegezést.” (849) Ez a hangnem néha a keserű akasztófahumorig is eljut. Amikor Vásárhelyre megérkezik hozzá csomagban az előzőleg Debrecenben felejtett kés, ezt írja Gulyás Pálnénak önmagára és a halott Gulyás Pálra gondolva: „nyilván, hogy szíven szúrjam magam, s minél előbb melléje feküdjek.” (850)

*

Németh László levelezésének az itt érintett szempontok mellett még számtalan további „metszete” lehetséges. A levelezés kiadásával nemcsak a magyar irodalomtörténet-írás és az olvasók érdeklődése gazdagodott. Aki a huszadik század magyar szellemi életével bármilyen vonatkozásban érintkezésbe kerül, a színháztörténettől a mentalitástörténetig, a politikatörténettől a pszichológiáig, nélkülözhetetlen és megkerülhetetlen kútfőt talál ezekben a kötetekben. Illő köszönet jár mindazoknak, akik Németh László leveleit valamint a hozzá írt leveleket megőrizték, és azoknak is, akik a kiadást lehetővé tették.

LÁSZLÓ GYULA RAJZA (1960)